

1 Rechtsmiddelen

1	Rechtsmiddelen	1
1.1	Aantasting uitspraak	2
1.1.1	Gezag van gewijsde	2
1.1.2	Kracht van gewijsde	5
1.1.3	Uitvoerbaar bij voorraad	5
1.2	Verzet	6
1.2.1	Aanvang verzettermijn	6
1.2.2	Bekendheid	7
1.2.3	Daad van bekendheid	8
1.3	Hoger beroep	10
1.3.1	Grievensstelsel	11
1.4	Cassatie	14
1.5	Revisie	14
1.6	Herroeping	14

1.1 Aantasting uitspraak

Ook als een rechterlijke uitspraak achteraf onjuist blijkt te zijn, is aantasting van die uitspraak op grond van het gesloten stelsel van rechtsmiddelen volgens vaste rechtspraak slechts mogelijk door:

- de aanwending van een gewoon rechtsmiddel (verzet ex art. 143 Rv, hoger beroep ex art. 332 Rv en cassatie ex art. 389 Rv);
Onder het tot 1 januari 2002 geldende recht gold ook revisie ex art. 359 Oud Rv als gewoon rechtsmiddel.
- de aanwending van een buitengewoon rechtsmiddel (herroeping ex art. 382-391 Rv);
- verbetering van een kennelijke fout in de uitspraak ex art. 31 Rv;
- aanvulling van een uitspraak voor zover is verzuimd over een onderdeel van het gevorderde of verzocht te beslissen ex art. 32 Rv.

Zie o.m. HR 28 oktober 1977, NJ 1978, 284; HR 27 januari 1989, NJ 1989, 588 *Jamin-arrest*; HR 4 mei 1990, NJ 1990, 677 *Thuishaven/Erven Van Zaanen*; HR 13 september 1991, NJ 1991, 767 *Dreesman/Vrede*; HR 27 november 1992, NJ 1993, 570 *Aegon/Ontvanger*; HR 21 maart 1997, NJ 1997, 380 *SIDO/Rolf*; HR 4 april 2003, NJ 2003, 417 *Van Ravensteijn/Leidschendam*; HR 24 oktober 2003, NJ 2004, 558 *Kollöffel/Haan*. Zie ook Numan, Losbl. Rv, aant. 11 en 12 op art. 236 Rv.

In uitzonderlijke gevallen kan de tenuitvoerlegging van een uitspraak worden voorkomen in een executiegeschil. In HR 30 oktober 1992, NJ 1993, 4 *Zegwaard/De Baat* en HR 5 november 1993, NJ 1994, 154 *De Wit/Van den Berg* is geoordeeld dat de bevoegdheid om een onherroepelijke rechterlijke uitspraak ten uitvoer te leggen kan worden misbruikt. In dat geval wordt de uitspraak feitelijk niet aangetast, maar wordt wel de bevoegdheid de uitspraak tenuitvoer te leggen ontnomen.

Vgl. ook Vzng. 's-Hertogenbosch, 26 oktober 2004, JBPr 2005, 14 *Schmidt/Thunissen* die in de combinatie van misbruik van bevoegdheid met art. 21 Rv reden ziet de conclusie te trekken die hij geraden acht.

1.1.1 Gezag van gewijsde

Art 236 Rv bepaalt dat beslissingen die de rechtsbetrekking in geschil betreffen en zijn vervat in een in kracht van gewijsde gegaan vonnis, in een ander geding tussen dezelfde partijen bindende kracht hebben. Dat wil zeggen dat hetgeen in een rechterlijke uitspraak is beslist tussen partijen geldt als rechtens waar (*res pro iudicata pro veritate habetur*). Van gezag van gewijsde is sprake zodra het vonnis op tegenspraak is uitgesproken of het vonnis op verstek ter kennis van gedaagde is gekomen.

De betekenis van het gezag van gewijsde doet zich met name in een eventuele latere procedure gelden. In die latere procedure tussen dezelfde partijen kan een beroep gedaan worden op beslissingen over de

rechtsbetrekking in geschil die dragend waren voor het dictum in de eerdere, definitief afgesloten, procedure. Als dat beroep gegrond is moet de rechter die eerdere beslissingen aan het dictum in de nieuwe procedure ten grondslag leggen. In die eerdere procedure moet het dan wel gegaan zijn over de toewijsbaarheid van een andere vordering dan in de nieuwe procedure aan de orde is.

Het leerstuk van het gezag van gewijsde strekt er in wezen toe een einde te maken aan geschillen tussen partijen omtrent dezelfde rechtsbetrekking. Dat betekent niet dat de vorderingen in de twee opeenvolgende procedures identiek moeten zijn, maar enkel dat dezelfde rechtsbetrekking in geschil is (HR 18 september 1992, NJ 1992, 747 *Keizer/Van Andel*). Als het om identieke vorderingen gaat, strandt de tweede procedure niet op het gezag van gewijsde maar op de kracht van gewijsde van de eerdere uitspraak (vgl. E. Gras in zijn noot onder HR 15 september 2006, JBPr 2007, 3).

Gezag van gewijsde komt toe aan die beslissingen in een vonnis, waarin de rechter aan bepaalde feiten bepaalde rechtsgevolgen heeft verbonden, ongeacht of deze beslissingen zijn neergelegd in het dictum, dan wel uitsluitend deel uitmaken van de overwegingen. Het moet daarbij wel gaan om geschilbeslissingen, dat wil zeggen die proces- en materieelrechtelijke beslissingen die noodzakelijk zijn ter bepaling van de concrete rechtsverhouding tussen partijen en die het dictum dragen (D.J. Veegens, *Het gezag van gewijsde*, 1972, p. 53-54; Asser, Losbl. Rv, aant. 3 en 9 op art. 67). Het is echter niet nodig dat het desbetreffende geschilpunt allesoverheersend is geweest (HR 14 oktober 1988, NJ 1989, 413 *Weijnberg/WUH*).

Dit betekent dat niet aan alle uitspraken gezag van gewijsde toekomt. Geen gezag van gewijsde komt toe aan:

- beslissingen ten overvloede, omdat deze het oordeel van de rechter omtrent de concrete rechtsverhouding tussen partijen niet hebben beïnvloed;
zie o.m. HR 18 maart 1943, NJ 1943, 322; HR 10 december 1948, NJ 1949, 122; HR 20 januari 1984, NJ 1987, 295 *Leutscher/Van Tuin* en HR 30 september 1994, NJ 1996, 198 *Staat/Fasson*. Verg. voorts Veegens, *Het gezag van gewijsde*, p. 32; Asser, Losbl. Rv aant. 10 op, art. 67; Beukers, p. 99-103).
- beslissingen die weliswaar het geding beëindigen maar de rechtsbetrekking als zodanig niet raken, zoals:
  - indien de vordering wordt ontzegd of een verweer wordt gepasseerd, omdat niet is voldaan aan de stelplicht ten aanzien van de grondslag daarvan. Gezegd kan dan immers worden dat de rechter in dat geval niet in staat is gesteld de rechtsbetrekking in geschil inhoudelijk te beoordelen en vast te stellen of het ingeroepen rechtsgevolg uit de gestelde feiten of rechten voortvloeit.
HR 19 november 1993, NJ 1994, 175 *Van Raalte/SHB*. Vgl. voorts: HR 28 april 1995, NJ 1995, 483 en de conclusie van A-G Vranken vóór dit arrest (nr. 16) die spreekt van een uit de

rechtspraak blijkende tendens om geen gezag van gewijsde aan te nemen wanneer niet inhoudelijk is beslist omtrent een rechtsbetrekking in geschil. Zie voorts: Asser, Losbl. Rv (oud), aant. 9 op art. 67, en Numann, Losbl. Rv, aant. 9 op art. 236 Rv., aant. 9; Gras, *Kracht en gezag van gewijsde*, diss, Gouda Quint, Arnhem 1994, p. 149-153).

- een verstekvonnis (Stein/ Rueb, *Compendium van het burgerlijk procesrecht*, 2003, p. 163);
- een vonnis in kort geding of een vonnis in een voorlopige voorziening ex art. 223 Rv, omdat een dergelijk vonnis slechts voorlopige oordelen en beslissingen bevat waaraan partijen niet in de bodemprocedure en evenmin in een latere voorlopige voorzieningenprocedure gebonden zijn (vgl. HR 28 april 1995, NJ 1995, 483 en HR 16 december 1994, NJ 1995, 213 *Kloes/Fransman*, zie ook Vzng. 's-Gravenhage 20 juli 2007, NJf 2007, 410 *SVB/ANBO*), Dat neemt echter niet weg dat aan de uitspraak wel “rechtskracht” toekomt, en dat die rechtskracht kan meebrengen dat een nieuwe procedure ten aanzien van geschillen omtrent dezelfde rechtsbetrekking enkel mogelijk lijkt als nieuwe feiten (nova) kunnen worden gepresenteerd.

Lange tijd is ook aangenomen dat aan een beschikking geen gezag van gewijsde toekomt. Aan een beschikking komt echter wèl bindende kracht of rechtskracht toe. Het gesloten stelsel van in de wet geregelde rechtsmiddelen brengt vervolgens mee dat een onjuiste rechterlijke uitspraak — afgezien van het zeldzame geval van het geheel ontbreken van rechtskracht — niet anders dan door het aanwenden van een rechtsmiddel kan worden aangetast, zie HR 27 januari 1989, NJ 1989, 588 *Jamin-arrest*. Art. 236 Rv is dan ook van analogische toepassing op de verzoekschrift-procedure, aldus HR 1 oktober 1999, NJ 1999, 735 *Motorsport Wijchen/Wijchen*.

De vraag of aan een beslissing in een eerdere rechterlijke uitspraak gezag van gewijsde toekomt, hangt nauw samen met de inhoud en strekking van die beslissing. Het oordeel daarover is in de eerste plaats een kwestie van uitleg van het eerdere vonnis, hetgeen in beginsel is voorbehouden aan de feitenrechter.

HR 13 oktober 2000, NJ 2001, 210 *Vonck/Nedgoed*. Vgl. ook Veegens, *Het gezag van gewijsde* p. 38 en de conclusie van A-G Asser vóór HR 19 november 1993, NJ 1994, 175 *Van Raalte/SHB*).

Derden kunnen, hoewel niet gebonden aan enig gezag van gewijsde, wel degelijk gevolgen ondervinden van een tussen anderen gewezen vonnis. Dat kan zich bij voorbeeld voordoen in geval van ontbinding van een overeenkomst (Zie Bijlage II bij de MvT [1968-1969], nr. 5, 10377, p. 41) of een ontruimingsvonnis dat ook tegen derden ten uitvoer wordt gelegd (HR 11 november 2005, LJN AU3718, JOL 2005, 633 *TOPKAPI*. Deze derden hebben dan echter de mogelijkheid tot derdenverzet.

Derden die geconfronteerd worden met een ontruimingsvonnis waarbij zij zelf geen partij waren kunnen zich verzetten tegen de tenuitvoerlegging daarvan tegen henzelf, zie o.m. HR 29 november 1985, NJ 1986, 276 *Kayaalp/Klomp*; R.A. Dozy, Y.A.M. Jacobs, *Hoofdstukken huurrecht*, 1994, p. 400.

Met betrekking tot de omvang van de motiveringsplicht geldt dat de appelrechter de door de rechter in eerste aanleg gegeven oordelen tot de zijne mag maken (EHRM 9 juli 2002, nr. 48 334/99 *Pohlman/Nederland*; EHRM 19 april 1994, NJ 1995, 462 *Van de Hurk/Nederland*; EHRM 27 september 2001, EHRC 2001, 77; HR 19 maart 1975, NJ 1976, 267 *Westertoren II* en HR 27 september 2000, NJ 2001, 221 *Chipshol*). Hoever de motiveringsplicht van de rechter reikt, is afhankelijk van hetgeen ter processe vaststaat, hetgeen partijen over en weer hebben aangevoerd en het belang van de aangevoerde stellingen voor de uitkomst van de procedure. De rechter is echter niet gehouden een oordeel te geven over elk aangevoerd argument.

1.1.2 Kracht van gewijsde

Een rechterlijke uitspraak verkrijgt kracht van gewijsde indien geen gewoon rechtsmiddel meer open staat.

Kracht van gewijsde dient te worden onderscheiden van gezag van gewijsde.

1.1.3 Uitvoerbaar bij voorraad

Ex art. 233 Rv kan de rechter, indien dat is gevorderd, het vonnis uitvoerbaar bij voorraad verklaren. In geval van een kort geding is de voorzieningenrechter - sinds 1 januari 2002 - ook bevoegd de uitspraak ambtshalve uitvoerbaar bij voorraad te verklaren (art. 258 Rv). Gevolg is dat het vonnis ten uitvoer kan worden gelegd, ook al staat er nog een (gewoon) rechtsmiddel tegen open, dat wil zeggen dat de uitspraak nog niet in *kracht van gewijsde* is gegaan.

Sedert 1 januari 1992 ziet de uitvoerbaarheid bij voorraad ook op proceskosten. De Memorie van Toelichting bepaalt: *De vrijheid die in het nieuwe art. 52 (HAS: per 1 januari 2002 art. 233 Rv) aan de rechter wordt gegeven ... sluit in dat de rechter de veroordeling in de proceskosten in de uitvoerbaarverklaring bij voorraad kan uitsluiten, een beslissing die in de regel weinig voor de hand zal liggen.*

Uitgesloten van uitvoerbaarheid bij voorraad zijn blijkens de MvT:

- Declaratoire vonnissen;
- Constitutieve vonnissen betreffende de persoonlijke staat van personen waarbij (a) slechts tenuitvoerlegging door inschrijving in de registers van de burgerlijke stand mogelijk is, en (b) voor die inschrijving een vonnis in kracht van gewijsde vereist is ex art. 1:21 BW.

Aan uitvoerbaarheid bij voorraad kan de rechter, eventueel ambtshalve - de voorwaarde verbinden dat tot een bepaald bedrag zekerheid wordt gesteld (art. 233 lid 3 Rv)

Uitvoerbaarheid bij voorraad kan in hoger beroep alsnog in incidenteel appel worden gevorderd (art. 234 Rv). Een eventuele omissie in een vonnis terzake, kan in een herstelvonnis worden hersteld (art. 32 Rv).

Onder het oud recht, tot 1 jan. 2002, kon herstel ook plaatsvinden in kort geding. Niet uit te sluiten valt dat

die rechtspraak nog steeds van toepassing is. Zie: Pres. 's-Hertogenbosch, 10 september 1992, KG 1992, 334, *Elerani/Hendrikx*, Pres. Maastricht, 11 november 1994, KG 1994, 440, *Van de Weijer/Janssen makelaardij*, Pres. Groningen, 23 november 1994, KG 1995, 75, *Groenendaal/Patrimonium*, Pres. Zwolle, 30 oktober 1995, KG 1995, 419, *Battels/Rentré*.

Bezwaar tegen een uitvoerbaar verklaard vonnis hangende hoger beroep: uitsluitend bevoegd is de voorzieningenrechter in kort geding ex art. 438 lid 2 Rv, aldus Hof Leeuwarden, 23 september 1992, NJK 1992, 67, *Oosterhof/Multilift*.

Maar, een vordering om aan uitvoerbaarverklaring bij voorraad voor de executant alsnog de voorwaarde te verbinden zekerheid te stellen (art. 235 Rv) dient bij incidentele vordering in appel aanhangig te worden gemaakt blijktens HR 5 januari 1996, NJ 1996, 334, *L/T*.

1.2 Verzet

1.2.1 Aanvang verzettermijn

De gedaagde die bij verstek is veroordeeld kan daartegen verzet doen (art. 143 Rv) binnen de daartoe gestelde termijn van vier weken. Indien de bij verstekveroordeelde geen bekende woon- of verblijfplaats heeft in Nederland bedraagt de verzettermijn acht weken. De termijn vangt aan op de dag na:

- betekening van het verstekvonnis aan de veroordeelde in persoon;
- het plegen door de veroordeelde van enige daad waaruit noodzakelijk voortvloeit dat het vonnis of de aangevangen tenuitvoerlegging aan de veroordeelde bekend is;
- de dag dat het verstekvonnis ten uitvoer is gelegd.

Onder betekening in persoon wordt ook verstaan:

- betekening aan de veroordeelde die weigert het betekeningsexploot in ontvangst te nemen (art. 46 lid 3 Rv);
- betekening aan de Staat door betekening aan een daartoe aangewezen persoon aan het parket van de procureur-generaal bij de Hoge Raad (art. 48 Rv);

- betekening aan lager bestuursrechtelijk orgaan door betekening aan een bestuurder of een daartoe aangewezen persoon (art. 49 Rv);
- betekening aan een rechtspersoon door betekening aan een bestuurder (art. 50 Rv);
- betekening aan een vennootschap onder firma of een commanditaire vennootschap door betekening aan een beherend vennoot (art. 51 Rv).

Betekening in persoon in het buitenland is niet mogelijk, aldus HR 30 december 1977, NJ 1978, 576 *Ter Berg/ Ciecierski* en HR 22 juni 1990, NJ 1991, 606 *Shu Keung Li/BLS*.

De aanvang van de verzettermijn is in beginsel niet afhankelijk van persoonlijke omstandigheden van de verzoeker of van bijzondere omstandigheden van het geval, zie HR 15 juli 1988, NJ 1989, 31 *Olivar/mr. Dolk q.q.*; HR 12 februari 1997, NJ 1997, 377 *Van Wassenaer/ABN AMRO*

1.2.2 Bekendheid

Voor de bekendheid met het verstekvonnis is niet vereist dat het vonnis zelf de veroordeelde bekend is doordat hij het heeft gelezen of hem de gehele inhoud bekend is langs andere weg hem, HR 12 februari 1954, NJ 1954, 194; Hof 's-Hertogenbosch 3 juni 1965, NJ 1966, 357. Voldoende is dat hij bekend is met de strekking en hoofdinhoud van het vonnis, aldus HR 12 februari 1997, NJ 1997, 377 *Van Wassenaer/ABN AMRO*, Rb. Zwolle 12 november 2003, NJ 2004, 242 *Schaefers/Schulze* en Rb. Utrecht 25 juli 2001, Prg. 2002, 5795. De veroordeelde moet weten op vordering van wie, waartoe, wanneer en door welk gerecht hij veroordeeld is, zodat hij aan de hand van die gegevens de nodige maatregelen kan nemen om tijdig in verzet te komen, zie HR 9 januari 1987, NJ 1987, 406 *Broier/Hemmekam*. De essentie is er in gelegen dat de veroordeelde in de gelegenheid en in staat is de inhoud, strekking en gevolgen van het verstekvonnis te begrijpen, aldus HR 18 november 1994, NJ 1995, 237 *Komejan/K*.

Bekendheid met het vonnis kan niet worden afgeleid uit

- de gestelde wetenschap bij de veroordeelde dat bij het deurwaarderskantoor een vordering openstaat, aldus HR 19 april 2002, NJ 2002, 316 *Maessen/Ploum*;
- het toezenden van het vonnis aan de veroordeelde, Rb. Maastricht 12 oktober 1922, NJ 1923, p. 532; Rb. Amsterdam 8 juni 1937, NJ 1938, 594; Rb. 's-Gravenhage 13

januari 1944, NJ 1944, 265; Rb. Rotterdam 2 juli 1947, NJ 1948, 51; Rb. Zwolle 2 oktober 1991, NJ 1993, 705 *Hartgerink/Beter Wonen*.

- het in ontvangst nemen van het vonnis en het tekenen voor ontvangst, HR 12 februari 1954, NJ 1954, 194; HR 9 januari 1987, NJ 1987, 406 *Broier/Hemmekam*;

1.2.3 Daad van bekendheid

Het is niet voldoende dat de veroordeelde bekend is met het verstekvonnis (subjectieve bekendheid). De veroordeelde moet naar buiten toe blijk geven van de bekendheid door een daad die, aldus A-G Eggens in zijn conclusie vóór HR 27 november 1953, NJ 1955, 251, een geobjectiveerd, ondubbelzinnig teken moet zijn, waardoor de veroordeelde zelf deze wetenschap objectief waarneembaar tekent (en verraadt). Er moet dus sprake zijn van een objectief waarneembare bekendheid.

Als daad van bekendheid kan iedere gedraging van de bij verstek veroordeelde gelden, waarin diens bekendheid met het vonnis besloten ligt, aldus HR 2 mei 1958, NJ 1958, 320.

Feiten en omstandigheden die slechts kunnen doen vermoeden of het waarschijnlijk maken dat het vonnis aan de veroordeelde bekend is zijn daarvoor onvoldoende, HR 12 januari 2001, NJ 2001, 158 *Kühr/De Bont*. Aan het plegen van een daad van bekendheid wordt in de rechtspraak een strakke uitleg gegeven om zoveel mogelijk vast te stellen dat de veroordeelde zelf bekend is met het vonnis. Die strikte uitleg biedt uit een oogpunt van hoor en wederhoor de beste waarborg dat de verzettermijn niet verstrijkt zonder dat de veroordeelde dat weet, aldus HR 8 april 1994, NJ 1994, 755 *Zantinge/Berting*

De daad van bekendheid hoeft niet gericht te zijn tot de executant of diens raadsman, maar kan tegen een willekeurige derde worden verricht.

Een daad van bekendheid is:

- het lezen van het verstekvonnis door de veroordeelde (HR 2 mei 1958, NJ 1958, 320; HR 11 mei 1990, NJ 1990, 544 *Weijl/Los Gauchos*);
- het doen van een betaling (HR 10 december 1954, NJ 1955, 252);

- het doen van uitlatingen naar aanleiding van het vonnis, zoals “dat betaal ik niet”, (HR 12 februari 1954, NJ 1954, 194, Hof 's-Hertogenbosch 3 juni 1965, NJ 1966, 357);
- het door de veroordeelde aanhoren van de hoofdinhoud van het vonnis, aldus Ynzonides p. 149, Rb. 's-Gravenhage 19 juni 1996, Prg. 1996, 4630, A-G Bakels vóór HR 19 april 2002, NJ 2002, 316 *Maessen/Ploum*, anders Ktr. Groningen 6 oktober 1988, Prg. 1988, 2980;
- het inschakelen of instrueren van een raadsman om verzet in te stellen, Rb. Rotterdam 11 februari 1913, NJ 1913, 692; Hof Amsterdam 16 maart 1923, NJ 1924, 245; Hof 's-Gravenhage 25 juni 1934, NJ 1934, 1404; Rb. Groningen 21 september 1935, NJ 1936, 608 *Stol/Jongsma*; Rb. Amsterdam 18 november 1943, NJ 1944, 56; Rb. 's-Gravenhage 10 april 1961, NJ 1962, 481; anders Hof 's-Gravenhage 4 november 1921, NJ 1922, 200.

Geen daad van bekendheid is het in ontvangst nemen van het verstekvonnis door de veroordeelde en het tekenen voor ontvangst, aldus HR 18 november 1966, NJ 1967, 34; verg. ook Hof Amsterdam 4 november 1993, NJ 1995, 538 *X/mr. De Boer q.q.*

De daad van bekendheid moet zijn gepleegd door de veroordeelde zelf Rb. Maastricht 12 oktober 1922, NJ 1923, 532; Rb. Amsterdam 27 februari 1945, NJ 1946, 331; Rb. Zwolle 17 december 1947, NJ 1948, 610 *Hofbeek/Velleman*.

Volgens vaste rechtspraak is een daad van de raadsman van de veroordeelde niet op een lijn te stellen met een daad van bekendheid van de veroordeelde zelf, HR 27 november 1953, NJ 1955, 251; HR 18 november 1966, NJ 1967, 34; HR 8 april 1994, NJ 1994, 755 *Zantinge/Berting*, tenzij het betreft een handeling in rechte van de advocaat van de veroordeelde, aldus Rb. Amsterdam 12 februari 1942, NJ 1942, 800; HR 26 januari 1951, NJ 1951, 420 *Van der Rijst/Nelissen*; zie ook de noot van Veegens onder HR 10 december 1954, NJ 1955, 252 *Kovo/Elzas II*. Dat geldt ook als de uitlatingen en handelingen in rechte plaatsvonden in een procedure in het buitenland, aldus HR 2 oktober 2009, NJ 2009, 480 *Bangladesh/Tulip Computers*.

Buiten het geding verrichte handelingen van de advocaat kunnen niet op een lijn worden gesteld met daden van de veroordeelde, ook niet indien de raadsman bij die daad optreedt als vertegenwoordiger van de veroordeelde, aldus Rb. Rotterdam 9 december 1938, NJ 1939, 444 *Lingsveld/Tiekstra*; HR 27 november 1953, NJ 1955, 251 *Kovo/Elzas I*; anders A-G Eggens; HR 18 november 1966, NJ 1967, 34; Hof 's-Gravenhage 24 november 1967, NJ 1968, 428; HR 8 april 1994, NJ 1994, 755 *Zantinge/Berting*; anders A-G Vranken.

Het handelen van een bevoegd optredend vertegenwoordiger van de veroordeelde, zoals een advocaat, veronderstelt evenwel een aan dat optreden voorafgaande daad van de veroordeelde zelf waaruit bekendheid met het vonnis voortvloeit, behoudens bijzondere door de veroordeelde aan te voeren omstandigheden, HR 18 november 1966, NJ 1967, 34 ; verg. ook Hof Amsterdam 25 juni 1934, NJ 1934, 1404 en Hof 's-Gravenhage 24 november 1967, NJ 1968, 428. Dat doet zich met name voor als de advocaat nog niet eerder voor de veroordeelde is opgetreden. De keerzijde, doet zich evenwel ook voor: aan de laatst bekende advocaat wordt het verstekvonnis ter kennisneming toegezonden door de executant. Hoewel het in de rede ligt dat de advocaat zijn cliënt informeert, betekent dat nog niet dat sprake is van een daad van bekendheid van de veroordeelde zelf, aldus HR 8 april 1994, NJ 1994, 755 *Zantinge/Berting*.

1.2.4 Instellen verzet

Verzet wordt ingesteld bij dagvaarding die de middelen van het verzet vermeldt en de eventuele gronden voor een reconventionele vordering (art. 146 Rv). Een tijdig ingesteld verzet schorst de tenuitvoerlegging van het verstekvonnis, tenzij dat vonnis uitvoerbaar bij voorraad is verklaard (art. 145 Rv).

1.3 Hoger beroep

De termijn van hoger beroep is in beginsel drie maanden (art. 339 Rv).

Hierop bestaan evenwel uitzonderingen:

Termijn van hoger beroep tegen kort gedingvonnis is vier weken (art. 339 lid 1 Rv)

Incidenteel appel moet worden ingesteld – op straffe van verval – bij de conclusie van antwoord in hoger beroep. De afstand van het principaal beroep doet het ingesteld incidenteel appel niet vervallen.

Incidenteel appel kan ook na verloop van de appeltermijn worden ingesteld en zelfs na berusting in het vonnis (art. 339 lid 3 Rv). De incidenteel appellant wordt niet beperkt. Incidenteel appel is ook mogelijk tegen een ander tussenvonnis dan waartegen het principaal appel zich richt, aldus HR 19 december 1975,

NJ 1976, 574 *Van Dooren/Van Laarhoven*, en tegen een (re-)conventionele vordering van de wederpartij, HR 30 juni 1978, NJ 1978, 693 *Theunissen/Verstappen* en HR 27 april 1990, NJ 1991, 121 *Martens/Moret*.

Incidenteel appel kan eventueel voorwaardelijk worden ingesteld: namelijk slechts voor het geval het principale appel van de wederpartij geheel of gedeeltelijk zou slagen. Het staat de appelrechter vrij om het voorwaardelijk incidenteel appel omwille van de proceseconomie als eerste te behandelen. Bij gegrond bevinding verliest het principaal appel immers zijn belang, HR 3 februari 1968 NJ 1968, 309 *La Cellophane/AKU*, HR 10 oktober 1980, NJ 1981, 3 *Koster/Sequeira*.

Voor wie in prima slechts gedeeltelijk in het gelijk is gesteld speelt de vraag of zelfstandig appel ingesteld moet worden. Het niet aanhangig maken van het principaal appel staat evenwel aan behandeling van het incidenteel appel niet in de weg. De zaak is reeds aanhangig door het uitbrengen van de dagvaarding in het principaal appel, HR 18 februari 1994, NJ 1994, 606 *Zoontjens/Kijlstra*.

Incidenteel appel, ingesteld voor de afloop van de appeltermijn, kan als principaal appel gelden, ook indien het is ingesteld bij verweerschrift of memorie van antwoord, HR 13 februari 1993, NJ 1996, 318 *Kube/Sluyter*.

Incidenteel appel van een conventionele vordering, indien het principaal appel slechts betrekking heeft op reconventie (of vice versa) is mogelijk, tenzij (inmiddels) niet meer sprake is van dezelfde procespartijen, HR 30 juni 1978, NJ 1978, 693 *Theunissen/Verstappen* en HR 19 januari 1979, NJ 1980, 124 *Caledonian Airways/Turner*.

Zie Hof 's-Gravenhage, 27 januari 1998, NJ 1998, 773 *BSM/Finor*: BSM appelleert tegen vonnis. Het hoger beroep wordt door BSM niet ingeschreven. Dat verzuim wordt niet hersteld binnen veertien dagen na de oorspronkelijke rechtsdag. Finor stelt desondanks incidenteel appel in. BSM wordt niet-ontvankelijk verklaard in het principaal appel. Dat neemt niet weg dat, *de zaak door het uitbrengen van de appel-dagvaarding aanhangig is geworden*. Het niet tijdig ter rolle inschrijven van het principaal appel staat vervolgens aan behandeling van het incidenteel appel niet in de weg, aldus ook HR 18 februari 1994, NJ 1994, 606 *Zoontjens/Kijlstra*.

De dagvaarding in hoger beroep kan worden betekend aan het laatste bekende gekozen domicilie (het adres van de advocaat, procureur of deurwaarder) aldus art 63 Rv.

1.3.1 Grievensstelsel

De rechter in hoger beroep heeft uitsluitend te oordelen over behoorlijk in het geding naar voren gebrachte grieven tegen het vonnis van de eerste rechter.

HR 3 januari 1992, NJ 1992, 154 *Willemse/Sinitex*; HR 29 januari 1993, NJ 1993, 219 *Boco/Rotman*.

Onder grieven dienen te worden verstaan: de middelen waarop het hoger beroep is gegrond. Dat kunnen dus ook herstellingen van eigen omissies zijn (geen 'grieven' in feitelijke zin, zij richten zich immers niet tegen de uitspraak in prima). Doel van het grievensstelsel is dat zowel aan de rechter als aan de wederpartij kenbaar is waarover het hoger beroep gaat, zie HR 24 april 1981, NJ 1981, 495 *Jansen/Van der Meyden*;

HR 15 november 1991, NJ 1992, 724 *Boogaard Trading/NVPI*. De uitleg van de memorie van grieven is daarbij voorbehouden aan de appelrechter, HR 4 december 1992, NJ 1993, 263 *Waarin Wimpy-bar*.

De appelrechter is bij de beoordeling van het geschil gebonden aan het gebied dat door de grieven, zoals die door de appelrechter worden geïnterpreteerd en mogen worden gelezen, is ontsloten, de zogenaamde *grenzen van de rechtsstrijd*”, HR 6 januari 1984, NJ 1993, 192 *G/Gem. 's-Hertogenbosch*. Een ander stelsel is dat aan het oordeel van de appelrechter zonder meer al het in eerste instantie aangevoerde is onderworpen, aldus nog Star Busman in zijn noot onder HR W 1921, 10715 en Cleveringa, Van Rossem-Cleveringa, art. 322, aant 5. Zie ook Ras/Hammerstein, *De grenzen van de rechtsstrijd in hoger beroep in burgerlijke zaken*, Kluwer, Deventer 2004.

Het grievenstelsel geldt ook in rekestprocedures, het beroepschrift moet de gronden bevatten waarop het berust, “hetgeen wil zeggen dat uit dat beroepschrift moet blijken op welke gronden de appellant oordeelt dat de door hem bestreden beschikking onjuist is”, aldus HR 6 januari 1984, NJ 1984, 397, en HR 8 november 1991, NJ 1992, 33.

Uitzondering op het grievenstelsel: de rechter dient in ieder geval de uitspraak te toetsen aan de openbare orde.

Uit het grievenstelsel volgen twee beperkingen voor de appelrechter:

- een voor de appellant ongunstige beslissing, die niet door een grief is bestreden, dient te worden geëerbiedigd;
- de beroepen uitspraak mag buiten de grieven om slechts worden vernietigd, indien sprake is van strijd met openbare orde.

De grieven dienen “behoorlijk in het geding te zijn gebracht”, aldus HR 24 april 1981, NJ 1981, 495 *Jansen/Van der Meyden*.

Dus:

- de appellant moet aan de rechter en de wederpartij kenbaar maken wat hij vordert;
- de appellant moet kenbaar maken wat de grondslag is van zijn vordering;
- en dat alles: uiterlijk bij conclusie van eis.

HR 27 april 1990, NJ 1991, 121 *Martens/Moret* ; HR 27 april 1990, NJ 1991, 122 *Van der Kloof/CSU*, HR 19 februari 1993, NJ 1993, 364 *Flying Dutchman/Ruister*.

De omschrijving van de vordering dient zo duidelijk te zijn dat de wederpartij weet waartegen hij zich moet verweren. Daartoe kan worden volstaan met stellingen uit de eerste aanleg.

De Hoge Raad heeft in HR 12 december 1990, NJ 1992, 96, *Roelfs/Fanfare Eendracht Maakt Macht* waarbij appelland in een arbeidsgeschil als grief tegen een veroordelend vonnis van de kantonrechter tot doorbetaling van loon aanvoerde: “dat er tussen partijen geen gezagsverhouding en dus ook geen arbeidsovereenkomst is” geoordeeld:

kennelijk heeft de rechtbank de grief aldus verstaan “dat de ... grief onvoldoende is gemotiveerd, omdat Roelofs (appellant) door slechts te herhalen hetgeen door hem in eerste instantie is gesteld, geen gronden heeft aangevoerd die tot vernietiging van het in appel bestreden vonnis kunnen leiden. ... dat een appellant de grondslag van zijn eis in hoger beroep voldoende omschrijft wanneer hij - zoals Roelofs hier gedaan heeft -volstaat met een herhaling van hetgeen door hem in eerste aanleg was gesteld, terwijl hij daarbij niet gehouden is nog nieuwe feitelijke of juridische gronden aan te voeren. De wederpartij weet immers waartegen zij zich heeft te verweren.

Indien er geen nieuwe grieven zijn, kan door de appelrechter worden volstaan met te overwegen dat hij zich verenigt met de motivering van de eerste rechter, HR 18 oktober 1991, NJ 1991, 821 *D/Gem. Zwijndrecht*. Indien de grieven nieuwe punten bevatten, kan daarmee evenwel niet worden volstaan, HR 17 november 1989, NJ 1991, 336, *De Backer/Gem. Nieuwegein*.

De grieven dienen uiterlijk bij conclusie van eis naar voren te worden gebracht, dit is “een in beginsel strakke regel”. aldus HR 26 april 1991, NJ 1992, 407, als basis geldt daarvoor HR 11 november 1983, NJ 1984, 298.

Uitzonderingen:

- de wederpartij heeft er ondubbelzinnig mee ingestemd dat de betreffende grief alsnog in de rechtsstrijd wordt betrokken, zie HR 29 mei 1981, NJ 1981, 468 *Verschuren/Kwaaitaal Vrombeton*; HR 28 december 1992, NJ 1992, 409;
- het naar voren brengen van nieuwe feiten, tenzij de wederpartij daarop niet voldoende heeft kunnen reageren of zij een nader onderzoek nodig maken waarvoor het geding geen gelegenheid meer biedt;
- bij pleidooi, zie HR 6 april 1979, NJ 1980, 34 *Reuvers/Gem. Heino*; HR 2 februari 1982, NJ 1983, 475 *De Groot/PZ St. Willibrord* ; HR 27 november 1991, NJ 1991, 801 *Groenendijk/Stapel*;
- bij memorie na comparitie, HR 27 juni 1980, NJ 1980, 635 *Felderhoff/Gadiot*;
- bij memorie na deskundigenbericht, HR 11 april 1986, NJ 1987, 433 *Ennia/Bodde*;
- bij akte, HR 16 november 1990, NJ 1992, 84, HR 6 december 1974, NJ 1975, 435.

Een nieuw feit is niet altijd een nieuwe grief. Het oordeel over de toelaatbaarheid van nieuwe feiten komt uitsluitend toe aan de appelrechter. De aard van het geschil kan meebrengen dat een tardief verweer niet zonder meer terzijde behoeft te worden geschoven. Te denken valt aan een concubinaatsverweer ex 1:160 BW in een alimentatieprocedure (HR 6 december 1974, NJ 1975, 435) of een beroep op wangedrag door de man bij pleidooi in een alimentatieprocedure (HR 26 april 1991, NJ 1992, 407). Feiten die zich pas na memorie van grieven hebben voorgedaan, kunnen een aanvulling of wijziging van de grieven rechtvaardigen, HR 3 februari 1984, NJ 1984, 765, *Interpolis/X*.

Grieven die de appellant zonder de stukken, die nog bij de griffie zijn, niet kon aanvoeren, kunnen bij aanvullend beroepschrift naar voren worden gebracht (apparaatsfouten), HR 25 september 1981, NJ 1982,

451 en HR 25 september 1981, NJ 1982, 452. Deze aanvullende regel wordt echter zeer restrictief uitgelegd, blijkens HR 10 oktober 1986, NJ 1987, 121; HR 8 januari 1993, NJ 1993, 299, HR 13 juli 2001, NJ 2001, 513 *Van Ekelenburg/mr. Muller q.q.*. Zie echter ook HR 28 november 2003, NJ 2005, 465, waarin een uitzondering wordt toegelaten op de strenge handhaving van beroepstermijnen indien degene die in appel of cassatie gaat van een beschikking ten gevolge van een door (de griffie van) rechtbank of hof begane fout of verzuim niet tijdig wist en redelijkerwijs ook niet kon weten dat de rechter een beschikking had gegeven, èn de beschikking hem als gevolg van een niet aan hem toe te rekenen fout of verzuim pas na afloop van de termijn voor het instellen van hoger beroep of cassatie is toegezonden of verstrekt. In dat geval heeft de appellant nog veertien dagen na de dag van verstrekking of verzending van de beschikking om beroep in te stellen. Die termijn kan korter zijn al naar gelang de wettelijke beroepstermijn korter is dan de gewone termijn (denk aan de beroepstermijn van 5 dagen van art. 67 Fw en van 8 dagen van art. 8 en 9 Fw).

1.4 Cassatie

(vacant)

1.5 Revisie

De revisie is volledig uit het wetboek verdwenen per 1 januari 2002..

Art. 359 e.v. Oud Rv

1.6 Herroeping

Op grond van de rechtszekerheid geldt als uitgangspunt dat aan elke procedure een einde dient te komen en dat in beginsel slechts gewone rechtsmiddelen (verzet, hoger beroep, cassatie) kunnen worden aangewend tegen als onjuist ervaren uitspraken. De rechtvaardigheid vereist echter dat slechts die rechterlijke beslissingen onaantastbaar worden, die zijn geweest conform de werkelijkheid en met inachtneming van de gerechtvaardigde belangen van partijen. Als evenwel de rechtvaardigheid ernstig geweld zou worden aangedaan wanneer de rechterlijke beslissing enkel vanwege de rechtszekerheid in stand zou worden gelaten omwille van de rechtszekerheid, is er ruimte voor rekest-civiel of herroeping.

Th.B. ten Kate *Het request-civiel* diss. Wolters, Groningen 1962, pag. 156-166 en E.M. Wesseling-van Gent *Herroeping rekest-civiel in nieuw procesrecht*, bijdrage aan Het rekest-civiel herroepen, BJU, 's-Gravenhage 2001, pag. 22, Th.B. ten Kate en M.M. Korsten-Krijnen *Herroeping, verbetering en aanvulling van burgerrechtelijke uitspraken* Kluwer, Deventer 2005, pag. 23; E.L. Schaafsma-Beversluis, noot onder HR 23 december 2005, JBPr 2006, 34 .

De regeling heeft een lange geschiedenis die via de Code de Procédure Civile vrijwel ongewijzigd in de artt. 382 e.v. Oud Rv terecht is gekomen. Zie de noot van D.J. Veegens onder HR 22 juni 1956, NJ 1957,

125 *Van der Meulen/De Klerk* en Ten Kate, a.w., pag. 147. Zie ook oudere schrijvers als P. Merula *Manier van Procedeeren*, Leiden 1741; G. van Wassenaar *Practyk Judicieel*, Utrecht 1746, pag. 28 e.v.; J. van der Linden *Verhandeling over de Judicieele Practijcq* Leiden 1798, pag. 167 e.v.; R.J. Pothier *Les Traités du droit français*, Brussel 1842, deel VI pag. 78 e.v. De oudste mij bekende Nederlandse uitspraak die is gepubliceerd (inclusief alle processtukken) ten aanzien van bedrog in de procedure gepleegd, is de sententie van het Hof van Holland 17 januari 1735 *Junkers/Pesters*

De wettelijke regeling van het rekest-civiel bevatte een aantal onvolkomenheden, zie P.A. Stein *Compendium van het burgerlijk procesrecht* Kluwer, Deventer 1995, pag. 186. Ter gelegenheid van de invoering van het nieuwe Boek 1 Rv per 1 januari 2002, is het rekest-civiel vervangen door een nieuwe regeling “herroeping” (art. 382 e.v. Rv) in samenhang met de mogelijkheid een uitspraak te verbeteren (art. 31 Rv) of aan te vullen (art. 32 Rv).

De gronden voor rekest-civiel lieten zich in de oude regeling onderscheiden in (a) bedrog en (b) kennelijke rechterlijke fouten. Voor het instellen van rekest-civiel gold een termijn van drie maanden na de ontdekking van het bedrog (art. 387 Oud Rv) of drie maanden na de apert onjuiste uitspraak (art. 385 Oud Rv). Indien de uitspraak met de aperte rechterlijke fout op verstek was geweest, ving de termijn van drie maanden aan op de dag waarop het niet meer vatbaar was voor verzet. De wettelijke regeling, die alleen het oog had op de dagvaardingsprocedure, schreef het instellen van rekest-civiel bij dagvaarding voor (art. 390 Oud Rv). In HR 4 oktober 1996, NJ 1998, 44 *Ten Have/Bosman* werd evenwel uitgemaakt dat ook tegen beschikkingen een rekest-civiel mogelijk was, mits gegrond op bedrog en mits de aard van de beschikking zich daartegen niet tegen verzette. In dat arrest is uitdrukkelijk bepaald dat een dergelijk rekest-civiel bij verzoekschrift aanhangig dient te worden gemaakt en dat de regels van de verzoekschriftprocedure van toepassing zijn.

Gevolg van een geslaagd rekest-civiel was, dat de oorspronkelijke hoofdzaak weer terug was bij af: de aangevallen uitspraak werd vernietigd en hetgeen partijen ter uitvoering van die uitspraak hadden voldaan, diende te worden gerestitueerd. De hoofdzaak diende vervolgens van voren af aan te worden uitgeprocedeerd.

Het rekest-civiel is per 2002 vervangen door “herroeping” in artt. 382 e.v. Rv. De rechterlijke fouten zijn als gronden voor de herroeping vervallen. Voor herstel van rechterlijke fouten dienen niet alleen de gewone rechtsmiddelen – verzet, hoger beroep en cassatie – maar ook de verbetering van een kennelijke fout ex art. 31 Rv en de aanvulling van een uitspraak ex art. 32 Rv.

Op grond van het overgangsrecht (art. VII lid 3) kan het rechtsmiddel rekest-civiel met ingang van 1 januari niet meer worden aangewend maar kan in de plaats daarvan slechts herroeping worden gevorderd. Het heeft mitsdien directe werking – in afwijking van de eerbiedigende werking ten aanzien van de gewone rechtsmiddelen.

De gronden voor herroeping zijn mitsdien beperkt tot:

- a. bedrog door de wederpartij in het geding gepleegd;

- b. gebruik door de wederpartij van valse stukken;
- c. achterhouden door de wederpartij van stukken van beslissende aard.

Deze gronden lagen ook aan het rekest-civiel ten grondslag, zodat de oude rechtspraak daarover van belang blijft.

Ad a. Dat betekent dat het begrip “bedrog” ruim wordt uitgelegd. Daaronder vallen bij voorbeeld ook

- het betekenen van een dagvaarding aan een vals adres, Ktr Eindhoven 11 februari 1988, NJ 1990, 229 *NBCK/Damen*;
- het betekenen van een dagvaarding aan een adres waarvan men weet dat de wederpartij er geen feitelijk verblijf heeft en het verzwijgen van het uitbrengen van dat exploit, HR 27 november 1953, NJ 1955, 396;
- het uitlokken van een valse getuigenverklaring, Hof 's-Hertogenbosch 26 maart 1970, NJ 1971, 134; Hof Arnhem 18 november 1930, NJ 1931, 474;
- het verzwijgen van feiten die tot een voor de tegenpartij gunstige afloop van de procedure zouden hebben kunnen leiden, HR 4 oktober 1996, NJ 1998, 45 *Goossen/Goossen*.

Het vereiste dat het bedrog in het geding moet zijn gepleegd, wordt eveneens ruim uitgelegd. Niet noodzakelijk is dat het bedrog in de gedingstukken is gepleegd, het kan ook in de correspondentie tussen partijen of hun advocaten zijn gepleegd, HR 19 december 2003, NJ 2005, 181 *G/Rabobank Gorinchem*.

Ad b. Van valse stukken is sprake als de handtekening of de tekst waaronder die handtekening staat, niet echt is of als blijkt dat achteraf in de tekst is geknoeid.

HR 15 januari 1993, NJ 1993, 179 *Visser/Maho*; HR 14 januari 2000, NJ 2000, 236 *Veldhof/Leonard-Woltjer Stichting*, HR 21 april 1995, NJ 1996, 652 *Eemswater/mr. Houthoff q.q.* Zie ook Hof 's-Hertogenbosch 27 september 2005, JBPr 2006, 24 *Van der Horst/Pracht*, voor een geval dat de “manipulatie in schriftkundige en processuele zin” reeds tijdens het geding wordt ontdekt en de rechter daaraan de gevolgen verbindt die hij geraden acht.

Ad c. Het achterhouden van stukken als rechtsgrond voor herroeping is vergelijkbaar met de verplichting van art. 21 Rv de voor de beslissing van belang zijnde feiten volledig en naar waarheid aan te voeren. In art. 21 Rv gaat het evenwel om alle van belang zijnde feiten, terwijl art. 283 Rv is beperkt tot stukken van beslissende aard. Dat betekent m.i. dat het moet gaan

- (a) om een achtergehouden (schriftelijk) stuk, dat
- (b) niet slechts van belang was voor de beslissing, maar van doorslaggevende betekenis.

In alle gevallen is vereist dat aannemelijk is dat de beslissing van de rechter bij een juiste voorstelling van zaken anders zou zijn uitgevallen. Is voor bedrog en het gebruik van valse stukken nog enigermate van (kwaad) opzet nodig (Gem. Hof Nederlandse Antillen en Aruba 22 februari 2000, NJ 2000, 424 *Galaxy/Vis*), het achterhouden van stukken behoeft geen bedrieglijk karakter te dragen, maar kan ook onopzettelijk gebeuren (Hof Arnhem 8 maart 1972, NJ 1972, 429 *Top/Strik*, anders Hof 's-Hertogenbosch 11 september 2007, LJV BB4387).

Herroeping dient te worden ingesteld binnen drie maanden nadat de grond voor herroeping is ontstaan en de eiser daarmee bekend is geworden.. Dat kan ook een in eerste aanleg gegeven beslissing betreffen, waartegen geen hoger beroep is ingesteld. Op dit punt wijkt herroeping wezenlijk af van het oude rekest-civiel, dat vereiste dat slechts rekest-civiel kon worden ingesteld tegen een in laatste feitelijke instantie gegeven uitspraak (art. 382 Oud Rv). De termijn van drie maanden vangt niet aan voordat het de uitspraak in kracht van gewijsde is gegaan (art. 383 Rv). De procedure dient aanhangig te worden gemaakt voor de rechter die in laatste feitelijke instantie over de zaak heeft geoordeeld (art. 384 Rv). Dat kan ook de Hoge Raad zijn, namelijk als de Hoge Raad zelf in cassatie een feitelijke beslissing heeft gegeven naar aanleiding van een eigen feitelijke onderzoek, zie HR 30 juni 1989, NJ 1989, 769 *Reekers/Laurens* en HR , 7 juni 1991, NJ 1991, 577.

Indien de vordering tot herroeping betrekking heeft op een arbitraal vonnis, dien te hevenwel te worden ingesteld bij het gerechtshof (art. 1068 Rv).

Ook een vonnis in kort geding gewezen is vatbaar voor herroeping op grond van de memorie van toelichting. Onder het oude recht werd dat al aangenomen door Hof 's-Hertogenbosch 22 januari 1959, NJ 1959, 494 *Cobussen/Langlitz*.

Een beschikking is eveneens vatbaar voor herroeping, tenzij de aard van de beschikking zich daartegen verzet (art. 390 Rv).

Herroeping behoort niet altijd tot de mogelijkheden. Soms volgt uit een wettelijke regeling dat voor een bepaald soort procedure herroeping uitdrukkelijk is uitgesloten of beperkt.

Zie bijvoorbeeld

- art. 2:323 lid 8 BW (vernietiging van een fusie);
- art. 54l en 54o Onteigeningswet;
- art. 676a Rv (procedures betreffende een nalatenschap);

- art. 700 Rv (beslagverlof);
- art. 811 lid 3 Rv (afschrift bescheiden betreffende minderjarigen);
- HR 14 juni 1921, W 9361, HR 9 december 1983, NJ 1984, 384 *Zuiderwijk/NMB* en HR 1 oktober 2004., LJN AQ8179, JOL 2004, 497 (faillietverklaring);
- HR 4 oktober 1974, NJ 1975, 121 (belastingzaken);
- HR 23 december 2005, NJ 2007, 162 *Kooiman/Ruilverkaveling De Gouw* en artt. 186 en 202 Landinrichtingswet (ruilverkaveling – de nieuwe Wet Inrichting Landelijk Gebied sluit evenwel herroeping niet uit).
- art. 1018 Rv (collectieve actie);
- uitspraak waarbij het geding wordt heropend (art. 388 Rv). Dat betekent dat herroeping van een uitspraak op een vordering tot herroeping wel voor herroeping vatbaar is, voorzover het geding niet is heropend. Dat is wezenlijk anders dan onder het oude recht, waarin een herhaald rekest-civiel uitgesloten was (art. 396 Oud Rv).

Over de vraag of herroeping mogelijk is van een alimentatiebeslissing zijn de meningen verdeeld, zie enerzijds Hof 's-Gravenhage 12 februari 1993, NJ 1994, 83 en Hof Amsterdam 24 november 2005, JBPr 2006, 33 *Tonneijck/Helmstätter*, de noot van Wortmann onder HR 28 mei 2004, NJ 2004, 475 (herroeping niet mogelijk), de conclusie van A-G Wesseling-van Gent voor dat arrest (herroeping wel mogelijk), M.I.W.E. Hillen-Muns en M.P.J. Ruijpers, *Request-civiel: een buitengewoon rechtsmiddel nieuw leven ingeblazen?* TCR 1997, 1 en E.L. Schaafsma-Beversluit onder HR 23 december 2005, JBPr 2006, 34 (herroeping onder omstandigheden mogelijk).

Als de aangevoerde gronden voor de herroeping gegrond worden bevonden, wordt het oorspronkelijke geding geheel of gedeeltelijk heropend. Tegen de beslissing tot heropening staat geen hoger beroep open, evenmin als herroeping, doch slechts cassatie (art. 388 Rv). In het aldus heropende geding worden partijen worden in de gelegenheid gesteld hun stellingen en verweren te wijzigen en aan te vullen (art. 387 Rv). Het vonnis waarbij het geding is heropend, schorst de tenuitvoerlegging van het bestreden vonnis – voor zover het geding is heropend (art. 388 BW). Dat betekent dat als niet het gehele geding wordt heropend, de mogelijkheid bestaat dat sommige onderdelen van het bestreden vonnis voor tenuitvoerlegging vatbaar blijven. Degene die overigens reeds tijdens de herroepingprocedure de tenuitvoerlegging van het bestreden vonnis geschorst wenst te zien, zal dat bij wijze van voorlopige voorziening moeten vorderen (art. 386 j^o 223 Rv).

De daadwerkelijke herroeping vindt pas plaats als de rechter met betrekking tot het heropende geding tot een ander oordeel komt (art. 389 Rv). Tegen dat oordeel staan de gebruikelijke rechtsmiddelen open.